

שם פרטי:

שם משפחה:

כיתה:

טקסט מידעי: רעיון מרכזי ופרטים

דף עבודה

הגמל – ספינת המדבר*

- 1 | הגמל מותאם היטב לחיים במדבר. הוא יכול ללכת ימים רבים בלי לשתות, ולכן אנשים השתמשו בו במסעות ארוכים.
- 3 | בדבשת של הגמל יש שומן. כשאין מזון, הגוף שלו משתמש בשומן הזה כמקור אנרגיה. לגמל יש גם ריסים ארוכים שמגינים על עיניו מפני חול, וכפות רגליים רחבות שאינן שוקעות בחול.
- 6 | בזכות התכונות האלה הגמל נקרא «ספינת המדבר».

* נכתב על ידי רועי שושני, 2019.

2 ענו על השאלות לפי הקטע.

א. מהו הרעיון המרכזי של הקטע?

- לגמל יש ריסים ארוכים
- הגמל מותאם היטב לחיים במדבר
- אנשים רוכבים על גמלים

ב. מה יש בדבשת?

- מים
- שומן
- חול

3 השלימו: איזו תכונה עוזרת לגמל ובמה?

איך היא עוזרת?	תכונה
	ריסים ארוכים
אינן שוקעות בחול	
	שומן בדבשת

4 למה לדעתכם קוראים לגמל «ספינת המדבר»? הסבירו במשפט.

הדבורה – עובדת קטנה ומועילה*

- 1 | הדבורים הן חרקים שחיים בקבוצות גדולות בתוך כוורת. בכוורת אחת יכולות לחיות עשרות אלפי דבורים, ולכל אחת מהן יש תפקיד.
- 3 | הדבורים עוזרות מאוד לצמחים. כשדבורה עוברת מפרח לפרח כדי לאסוף צוף, נדבקים לגופה גרגירי אבקה, והיא מעבירה אותם לפרח הבא. כך הפרחים יכולים להפוך לפירות. בזכות הדבורים יש לנו תפוחים, שקדים, אבטיחים ופירות רבים אחרים.
- 7 | מן הצוף שהן אוספות, הדבורים מייצרות דבש, והוא משמש להן מזון בחורף. אנשים אוספים חלק מן הדבש ונהנים ממנו.
- 9 | בשנים האחרונות מספר הדבורים בעולם הולך וקטן. חומרי הדברה, מחלות ומחסור בפרחי בר פוגעים בהן. אפשר לעזור להן אם שותלים בגינה ובמרפסת צמחים פורחים.

* נכתב על ידי ליאת ליבנה, 2016.

6 ענו לפי הקטע «הדבורה – עובדת קטנה ומועילה».

- א. מהו הרעיון המרכזי של הפסקה השנייה?
- הדבורים מייצרות דבש
 - הדבורים עוזרות לפרחים להפוך לפירות
 - בכוורת חיות עשרות אלפי דבורים
- ב. איזו כותרת נוספת מתאימה לכל הקטע?
- איך מכינים עוגת דבש
 - הדבורים וחשיבותן לטבע ולאדם
 - פרחי הבר בישראל
- ג. מה פירוש המילה «מחסור» (פסקה 4)?
- מצב שאין מספיק ממשו
 - מצב שיש הרבה ממשו
 - מצב שמשו נשבר

7 השלימו לכל פסקה רעיון מרכזי ופרט אחד שתומך בו.

פסקה	רעיון מרכזי	פרט תומך
1		
3		
4		

8 האם לדעתכם כדאי לשתול צמחים פורחים בחצר בית הספר? כתבו את דעתכם ונמקו בעזרת שני פרטים מן הקטע.

הקיפוד – קטן ודוקרני*

- 1 | הקיפוד הוא יונק קטן שגופו מכוסה בקוצים. הקוצים מגינים עליו מפני אויבים. כשהקיפוד מרגיש סכנה, הוא מתכנס ונעשה לכדור דוקרני.
- 3 | הקיפוד פעיל בעיקר בלילה. בשעות החושך הוא יוצא לחפש מזון: חרקים, תולעים ושבוללים. בזכות חוש הריח החזק שלו הוא מוצא אותם גם בחושך.
- 5 | אפשר לפגוש קיפודים גם בגינות ליד הבית. הם עוזרים לגננים, כי הם אוכלים חרקים ושבוללים שפוגעים בצמחים.

* נכתב על ידי יואב פינטו, 2023. מתוך: «עלים» – ירחון לנוער.

10 נכון או לא נכון לפי הקטע «הקיפוד – קטן ודוקרני»? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

- א. הקוצים של הקיפוד עוזרים לו להגן על עצמו.
- ב. הקיפוד מחפש מזון בעיקר בצוהריים.
- ג. הקיפוד מוצא מזון בחושך בעזרת חוש הריח.
- ד. הקיפוד מזיק לגינה.

11 התאימו לכל פסקה בקטע את כותרת המשנה שלה.

טור ב

טור א

צייד של לילה ☐

1. פסקה 1

מגן עם קוצים ☐

2. פסקה 2

חבר של הגננים ☐

3. פסקה 3

12 הציעו כותרת אחרת לקטע כולו, והסבירו למה היא מתאימה לכל הקטע ולא רק לפסקה אחת.

תשובות – טקסט מידעי: רעיון מרכזי ופרטים

2 ענו על השאלות לפי הקטע.

א. מהו הרעיון המרכזי של הקטע?

- לגמל יש ריסים ארוכים • **הגמל מותאם היטב לחיים במדבר**
- אנשים רוכבים על גמלים

ב. מה יש בדבשת?

- מים • **שומן** ○ חול

3 השלימו: איזו תכונה עוזרת לגמל ובמה?

תכונה	איך היא עוזרת?
ריסים ארוכים	מגינים על העיניים מפני חול
כפות רגליים רחבות	אינן שוקעות בחול
שומן בדבשת	מקור אנרגיה כש אין מזון

4 למה לדעתכם קוראים לגמל «ספינת המדבר»? הסבירו במשפט.

תשובה אפשרית: כי הוא נושא אנשים ומשאות במדבר, כמו שספינה נושאת אותם בים.

6 ענו לפי הקטע «הדבורה – עובדת קטנה ומועילה».

א. מהו הרעיון המרכזי של הפסקה השנייה?

- הדבורים מייצרות דבש • **הדבורים עוזרות לפרחים להפוך לפירות**
- בכוורת חיות עשרות אלפי דבורים

ב. איזו כותרת נוספת מתאימה לכל הקטע?

- איך מכינים עוגת דבש • **הדבורים וחשיבותן לטבע ולאדם** ○ פרחי הבר בישראל

ג. מה פירוש המילה «מחסור» (פסוק 4)?

- **מצב שאין מספיק ממשו** ○ מצב שיש הרבה ממשו ○ מצב שמשו נשבר

7 השלימו לכל פסקה רעיון מרכזי ופרט אחד שתומך בו.

פסקה	רעיון מרכזי	פרט תומך
1	הדבורים חיות בקבוצות בכוורת	בכוורת אחת חיות עשרות אלפי דבורים
3	הדבורים מייצרות דבש מן הצוף	הדבש משמש להן מזון בחורף
4	מספר הדבורים קטן, ואפשר לעזור להן	שותלים צמחים פורחים בגינה ובמרפסת

8 האם לדעתכם כדאי לשתול צמחים פורחים בחצר בית הספר? כתבו את דעתכם ונמקו בעזרת שני פרטים מן הקטע.

תשובה אפשרית: כן. מספר הדבורים בעולם הולך וקטן, וצמחים פורחים עוזרים להן. בזכות הדבורים הפרחים הופכים לפירות, ולכן גם אנחנו מרוויחים.

10 נכון או לא נכון לפי הקטע «הקיפוד – קטן ודוקרני»? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

- א.** הקוצים של הקיפוד עוזרים לו להגן על עצמו. **נכון**
- ב.** הקיפוד מחפש מזון בעיקר בצוהריים. **לא נכון** – הקיפוד פעיל ומחפש מזון בעיקר בלילה
- ג.** הקיפוד מוצא מזון בחושך בעזרת חוש הריח. **נכון**
- ד.** הקיפוד מזיק לגינה. **לא נכון** – הקיפוד עוזר לגננים, כי הוא אוכל חרקים ושבלולים שפוגעים בצמחים

11 התאימו לכל פסקה בקטע את כותרת המשנה שלה.

טור א	טור ב
1. פסקה 1	2 צייד של לילה
2. פסקה 2	1 מגן עם קוצים
3. פסקה 3	3 חבר של הגננים

12 הציעו כותרת אחרת לקטע כולו, והסבירו למה היא מתאימה לכל הקטע ולא רק לפסקה אחת.

תשובה אפשרית: «הקיפוד – שומר הגינה הדוקרני». הכותרת מזכירה גם את הקוצים, גם את המזון שהוא אוכל וגם את העזרה שלו לגינה.